

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2017-12-14

Offentliga rum – förslag till komplettering av Framkomlighetsstrategin

Svar på remiss från trafiknämnden

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av Offentliga rum – förslag till komplettering av Framkomlighetsstrategin.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Trafiknämnden har tagit fram ett förslag till komplettering av stadens trafikstrategi Framkomlighetsstrategin – Offentliga rum. Nämnden har konstaterat att det saknas en tydlig inriktning för vistelsevärden i de offentliga rummen. Förslaget omfattar fem planeringsprinciper och en handlingsplan med tolv åtgärder som stärker strategins inriktning.

Förvaltningen är i stort positiv till den föreslagna kompletteringen med dess planeringsprinciper och handlingsplanens aktiviteter för åren 2018–2023.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Bakgrund

Stockholms stads trafikstrategi, Framkomlighetsstrategin, beslutades av kommunfullmäktige den 28 januari 2013.

Strategins fokus är rörelse och trafiknämnden har konstaterat att den behöver kompletteras med ett resonemang om andra funktioner, främst vistelse och stadsliv, men också andra praktiska funktioner som utrymme för drift, offentliga toaletter, återvinningsstationer och reklam med mera.

Trafiknämnden har utarbetat ett förslag till komplettering av strategin. I remissen av förslaget önskar nämnden i första hand få svar på nedanstående frågor:

1. Är det rätt planeringsprinciper eller saknas något perspektiv?
2. Hur ser ni på de valda åtgärdsområdena och aktiviteterna i handlingsplanen?
3. Har ni idéer om hur tillfälliga åtgärder kan användas för att göra stadsrummet mer attraktivt att vistas i?
4. Har ni idéer om hur offentliga rum kan leva mer under hela året?
5. Bedriver ni eget arbete som är bra för trafikkontoret att känna till i arbetet med handlingsplanen?

Yttranden ska lämnas till trafiknämnden senast den 31 december.

Remissen i sammanfattning

Trafiknämnden har tagit fram ett förslag för att komplettera Framkomlighetsstrategin med hur vistelse och stadsliv i offentliga rum ska stärkas.

I centrala delar av staden är de vanligaste offentliga rummen gator, torg, kajer och parker. Längre ut från stadskärnan tillkommer också fler grönytor och stråk med gång- och cykelbanor, gångbroar, tunnlar med mera. Här tenderar också de offentliga rummen att vara mindre väl sammankopplade. Förutsättningarna för stadsliv och kvaliteten på de offentliga rummen varierar i olika delar av staden.

Gator, torg och andra allmänna platser är föränderliga och flexibla på både kort och lång sikt. De flesta förändringar har genomförts genom en kontinuerlig omfördelning av utrymmet mellan husen. Användningen av ett utrymme kan ändras för kortare eller längre tid.

Framkomlighetsstrategins planeringsinriktning – att vägar och gator har en roll som attraktiva platser genom att gångvänligheten ska stärkas – föreslås nu fördjupas med följande principer för utveckling av de offentliga rummen.

1. Planeringen ska stärka gatans roll som vistelseplats.
2. Ett nätverk av offentliga rum ska binda samman stadens olika delar.
3. Kvaliteten i det offentliga rummet ska höjas i hela staden.
4. Stadens offentliga rum ska leva hela året.
5. Utformningen av det offentliga rummet ska underlätta flexibel användning.

Trafiknämnden har identifierat ett antal aktiviteter som ytterligare skulle kunna stärka inriktningen i strategin i en Handlingsplan för åren 2018–2023:

➤ **Identifiera offentliga stråk och platser med utvecklingspotential**

1. Identifiera nätverk med sammanhängande stråk för vistelse och gång samt peka ut stråkens olika funktioner.
2. Ta fram karta med platser och stråk som bör utvecklas för ökad trygghet och mer stadsliv utifrån de lokala utvecklingsprogrammen. Identifiera synergier med gångplan, cykelplan med mera för att kunna prioritera angelägna projekt på kort och medellång sikt.
3. Se över möjligheter att införa fler permanenta gåtgator.

➤ **Arbetsprocesser och utbildningsinsatser**

4. Förbättra samverkan inom trafikkontoret och med övriga berörda förvaltningar för att gemensamt utveckla de offentliga rummen i staden.
5. Utbildningsinsatser för att höja medvetenheten på trafikkontoret om vistelsekvaliteter och betydelsen av attraktiva offentliga rum.

- **Utveckla arbetet med tillfälliga åtgärder för ökat stadsliv i hela staden året runt**
 6. Identifiera gator med hastighetsbegränsning till 30 km/tim där uteserveringar i parkeringsraden är att föredra framför placering på gångbanan.
 7. Genomför minst två pilotprojekt för att skapa nya vistelseytor eller torgytor i gaturummet genom att använda målning och tillfällig möblering som test innan en eventuell permanent ombyggnad.
 8. Genomför minst ett pilotprojekt om att avsätta ytor för medborgarinitiativ som odling eller andra aktiviteter.
 9. Inventera öde och inaktiva platser och genomför tillfälliga tillägg för att öka stadsliv i minst en pilotstadsdel i innerstaden och en i ytterstaden.

- **Utveckla metoder för uppföljning och mätning av vistelsevärden**
 10. Ta fram en checklista för vistelsekvalitet och trygghet i projekt för stöd i planering och granskning.
 11. Utveckla rutiner för uppföljning av kvalitet på den offentliga miljön i trafikkontorets projekt och i nya stadsbyggnadsprojekt.
 12. Testa att genomföra vistelseinventeringar i minst fem projekt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i att en komplettering av Framkomlighetsstrategin är behövlig men konstaterar också att det remitterade förslaget till stor del har fokus på innerstaden.

Beträffande frågan om rätt planeringsprinciper eller inte så instämmer förvaltningen i att vistelsevärdena i gaturummet behöver stärkas. En prioritering av gångbanornas funktioner behöver ses över. Tillgängligheten för personer med olika funktionsvariationer är stundom bristfällig.

Det är många funktioner som trängs på gångbanorna, som belysningsstolpar, skräpkorgar, brevlådor, reklampelare, varuskyltning med mera. Det resulterar ibland i dålig framkomlighet. Under sommarhalvåret finns ett stort antal uteserveringar vilket försämrar tillgängligheten ytterligare. Det finns behov av mer kontroll av hur tillstånden för uteserveringar efterlevs.

Gångbanor kan behöva breddas, men inte för att inrymma fler och större uteserveringar, utan för att framkomligheten för gående ska öka. Med större utrymme kan eventuellt även träd planteras för en bättre och trivsammare miljö.

Förvaltningen anser att utformningen av gatumöblering, inklusive säsongsetableringar på gångbanor och torg som uteserveringar, i högre grad ska prioritera tillgänglighet för personer med funktionsvariationer. En upplåtelse ska även ge ett estetiskt mervärde till platsen så att kvaliteten i de offentliga rummen stärks.

Att få stadens offentliga rum att leva hela året är problematiskt med tanke på det klimat vi har. Staden som helhet skulle bli mer attraktiv och trevlig, kanske även tryggare, med en satsning på belysning i olika former och färger. Även trädelysningar, både på gator och i parkerna, bör bli flera.

Förvaltningen delar uppfattningen att den stora nyproduktion av bostäder som väntas i exempelvis Farstas stadsdelsområde kan bidra till bättre kopplingar av parkstråk. Vi håller också med om att avstånden mellan stadsdelar minskar förutsatt att gröna, innehållsrika, offentliga rum prioriteras i planeringen. Kvalitativa parker och andra offentliga rum blir allt viktigare när befolkningen ökar. Attraktiviteten i ytterstadens olika stråk kan höjas genom att gång- och cykelvägarna aktiveras mellan målpunkterna.

Fagersjö–Farsta finns med i översiktsplanen som en av tio platser som håller samman Stockholm. I Fagersjö, som är en fokusstadsdel i det lokala utvecklingsprogrammet, pågår arbetet – i form av en medborgarbudget – att utveckla parkleken Måsen till en aktivitetspark för alla åldrar. Attraktiviteten som mötesplats kommer att stärkas och tryggheten i området ökar.

Förvaltningen samarbetar sedan tidigare med trafikkontoret för att öka trygghet och trivsel i centrummiljöer. Bland annat har julbelysning satts upp i Hökarängen, Gubbängen och Sköndal och i år kommer det även att sättas upp på Stieg Trenters torg i Farsta strand.

Hökarängens centrum är på flera sätt en otrygg miljö för både besökare och handlare. Ett arbete pågår sedan några år tillbaka

med fastighetsägare, handlare och polis för att genomföra fysiska förändringar av David Helldéns torg för att få bort sociala problem och öka tryggheten. I detta arbete är en samverkan med trafikkontoret nödvändig.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Trafiknämndens förslag till Offentliga rum – förslag till komplettering av Framkomlighetsstrategin